

Espoon Kirkkojärvi – ehdotus ja pienoismalli

Aikoinaan kuivatun Kirkkojärven palauttaminen Espoon perinteiseen kirkkomaisemaan sen luonnolliseen ympäristöön on merkittävä kulttuuriteko. Uutta Kirkkojärveä leimaavat toisaalta ikivanha Tuomiokirkko ja lähellä kulkeva Kuninkaantie sekä toisaalta Espoon uudempi keskus uimahalleineen, Turunväylä ja rautatie.

Järvimaiseman palauttaminen on ollut keskustelun alla useaan otteeseen ja siitä on tehty Espoon kaupungin toimesta esiselvitys jo vuonna 1998. Asiaa on käsitelty laajemmin Espoon kaupunginvaltuustossa vuonna 2001. Viimeksi Espoon kaupunkisuunnittelulautakunta linjasi kokouksessaan 15.10.2013 ”Kirkkojärven palauttamista jatkosuunnitellaan alueen historiaa korostaen”.

Järven palauttaminen toisi Espoon hallinnolliseen keskukseen upean järvimaiseman, johon luontevasti liittyisi ulkoilureittejä, uimarantaa, oleskelulaitureita, soutumahdollisuus, matonpesupaikka, hiihtolatu ja jään päällä talviluistelumahdollisuus sekä virkistys- ja liikunta-alueita.

Pro Espoonjoki r.y. ja Kirkkojärvi takaisin r.y. päättivät toteuttaa järvihankkeesta havainnollisen pienoismallin. Tällöin varsinkin alueen asukkaat näkisivät konkreettisesti uuden järven mahdollisuudet ja että järvi toteutuessaan olisi Espoon upeimpia maisemakokonaisuuksia.

Suurin muutos olisi se, että myös kesäisin järvi lainehtisi laajana vesialueena ja siitä laskeva Espoonjoki olisi leveänä uomana pitkälti ohi kirkon. Samalla saataisiin alueen tulvahaitat poistettua ja Kirkkojärven kerrostalojen piha-alueiden vajoaminen loppumaan. Tulva-alueella on useita julkisiakin rakennuksia.

Järven koko

Pienoismallissa uuden Kirkkojärven pinta-ala on noin 21 ha ja, jolloin sen vedenpinta olisi noin 3,75 metriä (N_{60+} m) merenpinnasta. Tulva-aikana pinta voi nousta tästä tasosta noin metrin. Järveä ympäröivät kevyen liikenteen väylät on suunniteltu nostettavaksi vastaavasti tulva-ajan yläpuolelle eli korkeuteen noin 5,0 m merenpinnasta.

Järven keskisyvyudeksi ehdotetaan hieman yli metriä, jolloin sen suurin syvyys olisi keskiveden aikaan noin 2 metriä ja elokuun helteillä metrin luokkaa.

Järven toteutus

Kirkkojärven palauttamisessa järven pinnan nosto toteutetaan luonnonmukaisella pohjapadolla, joka on riittävän leveä pitämään järven vesipinnan tulvatilanteessakin selvästi alle vahingollisen tulvakorkeuden N_{60+} 5,00 m. Pato sijoitetaan Kirkkokadun sillasta länteen eli alavirtaan päin noin 50-100 metriä.

Toinen luonnonmukainen pohjapato voidaan sijoittaa suunnilleen Espoonväylän kohdalle noin korkeudelle N_{60+} 3,5 m. Tällä toimenpiteellä saadaan myös joen kulttuuriarvoiltaan tärkeimmälle kohdalle, kirkon molemmin puolin, jokiuomaan kesälläkin vettä riittävästi. Luonnonmukaiset pohjapadot eivät estä vaelluskalojen kuten taimenien nousua ylemmäksi jokeen.

Tulvanhallinta ja moottoritien nosto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on Espoon kaupungin kanssa parhaillaan suunnittelemassa Espoonjoen tulvasuojelua. Nykyiset tulvat johtunevat paljolti jokiuoman umpeenkasvun aiheuttamasta padotuksesta ja suunnitelmassa tullaan

esittämään jossain määrin jokiuoman perkausta ja tulvatasanteiden kaivamista joen ranta-alueelle.

Samoin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnittelemassa toimia, joilla voidaan estää harvinaistenkin tulvien nousu moottoritiele. Todennäköisesti suunnitelmaksi valitaan kustannussyistä moottoritien pinnan nostaminen noin metrillä. Samalla olisi parasta oleellisesti laajentaa tien alle jäävää avointa vesialuetta esim. pitemmällä sillalla.

Kokonaistaloudellisesti edullisinta olisi toteuttaa nämä kolme hanketta eli Kirkkojärven palauttaminen, tulvanhallinta ja moottoritien nosto samanaikaisesti, koska kaikki hankkeet sisältävät esimerkiksi kallista saven kaivamista ja kuljettamista.

Kustannusarvioita

Kirkkojärven perustamisen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu noin 3,0 miljoonaa euroa. Ne koostuvat mm. hankkeen toteuttamisen yksityiskohtaisesta suunnittelutyöstä, maan kaivusta riittävän syvyyden saamiseksi järveen ja kaivumassojen siirrosta, alueen puuston, pensaston ja pintamaan poistosta, pohjapadoista sekä tarvittavista hulevesijärjestelyistä. Lisäksi voi olla tarpeen järven veden laadun ja uimakelpoisuuden takia hiekoittaa järven pohjaa. Osa mainituista toimenpiteistä sisältyy Uudenmaan ely-keskuksen laatiman Espoonjoen tulvasuojelun toteuttamiseen.

Järven hyödyt

Uusi Kirkkojärvi muodostaisi Espoon keskeiseen kulttuurimaisemaan aivan uuden upean elementin, jonka arvoa on mahdoton arvioida pelkästään rahassa. Alueen vaikutuspiirissa asuu kymmeniätuhansa ihmisiä, joille alueesta tulisi entistä houkuttelevampi ja monipuolinen vapaa-ajanviettoa ja virkistystä tarjoava keidas.

Rahassa arvioitavissa olevia parannuksia nykytilaan on myös useita. Tulvien hallinta estää liikennekatkot, poistaa palokunnan hätätoimenpiteet rakennusten suojaamisesta eikä tarvitse korjata tulvien vaurioittamia kevyitä liikenneväyliä.

Jatkuvasti kuivanakin kautena vakaana pysyvä vedenpinta vakauttaa myös alueen pohjavesitasoa. Tällöin todennäköisesti Kirkkojärven alueen rakennusten ympärillä tapahtuva jatkuva maan painuminen kalliine seurauksineen pysähtyy tai oleellisesti vähenee.

Useat viimeaikaiset tutkimukset vahvistavat myös, että kiinteistöjen arvo alueella, jotka sijaitsevat rannalla, joista on näköala vesialueelle tai ovat lähellä vesialueen virkistyskäyttöä ajatellen, on selvästi korkeampi kuin vastaavilla muilla tonteilla tai asunnoilla. Kiinteistöjen arvonnousua tapahtuisi erityisesti uuden Kirkkojärven ympärillä Kirkkojärven, Kulovalkean ja Espoon keskuksen alueilla, osin myös radan eteläpuolella sekä Turunväylän pohjoispuolella Fallåkerin alueella.

Lisäksi on mahdollista, että osa pois kuljetettavista maamassoista saadaan hyötykäyttöön, mikä pienentää vastaavaa kuluerää.

Pro Espoonjoki ry
Pro Esbo å rf
www.proespoonjoki.fi

Kirkkojärvi takaisin ry
Kyrkträsk tillbaka rf

Yhteystiedot
Pj. Erkki Lindell, 044 9940224
erkki.lindell@kolumbus.fi

Pj. Rainer Lahti, 050 3622054
rainer.lahti@saunalahti.fi